

Bondsdagleden worstelen met neveninkomsten

Duitse politiek verzet zich tegen anti-corruptiebeleid

[Achtergrond](#) - 31 oktober 2012 - Auteur: Marja Verburg

Bondsdagleden staan onder druk om transparanter te zijn over hun neveninkomsten. Toch is de invoering van strengere regels problematisch. Duitsland worstelt al langer met maatregelen tegen corruptie in de politiek. Omkoping van een Bondsdaglid is bijvoorbeeld niet strafbaar.

De SPD koos Peer Steinbrück in september tot lijsttrekker voor de Bondsdagverkiezingen van 2013. Direct barstte de discussie rond zijn bijverdiensten los, waarvan bekend was dat die hoog waren, maar niet hoe hoog. Eind oktober gaf hij zelf openheid van zaken: sinds 2009 blijkt hij 1,25 miljoen euro te hebben bijverdiend met lezingen, publicaties en commissariaten. Daarmee staat Steinbrück staat bovenaan op de lijst van bijklussende parlementariërs. De andere negen grootste bijverdieners in de Bondsdag zijn leden van de regeringspartijen CDU, CSU en FDP, blijkt uit een overzicht van Der Spiegel.

Politici van alle partijen haastten zich te zeggen dat er meer duidelijkheid moet komen over de neveninkomsten van Bondsdagleden. Niet alleen over hoeveel ze bijverdienen, maar ook over wat ze precies doen. Steinbrück was tot vorige maand lid van de Raad van Toezicht van ThyssenKrupp. Die functie heeft hij opgegeven toen hij lijsttrekker werd. Maar lopen niet ook 'gewone' parlementariërs het gevaar van belangenverstremgeling met zulke bestuurs- en andere nevenfuncties, is de vraag die steeds weer opkomt. De hevigste kritiek kreeg Steinbrück omdat hij zich als Bondsdaglid had laten betalen voor een lezing bij een bedrijf dat opdrachten had uitgevoerd voor het ministerie van Financiën toen hij daar zelf minister was.

Affaire-Wulff

De discussie over het gevaar van corruptie in de politiek werd al eerder dit jaar in volle hevigheid gevoerd toen president Christian Wulff moest aftreden. Hij wordt verdacht van belangenverstremgeling. Ook toen was de discussie niet nieuw. Duitsland wordt er al jaren op aangesproken dat het land de afspraken van het VN-convenant over corruptie niet nakomt. De Duitse regering ging in 2003 akkoord met de anti-corrupcie maatregelen, maar sindsdien is er nooit iets mee

gebeurd. Nederland implementeerde de regels in 2006.

Het negeren van de VN-regels heeft ertoe geleid dat Duitsland minder wetgeving heeft om corruptie tegen te gaan, zowel in het bedrijfsleven als in de politiek. Zo is omkoping van een Bondsdaglid niet strafbaar. Alleen het kopen of verkopen van stemmen kan de rechter veroordelen. Deze zomer werd Duitsland hier nog voor op de vingers getikt door de Raad van Europa, maar ook dat haalde niets uit.

‘Zo wordt elk etentje verdacht’

Inkomensverschillen Duitse en Nederlandse parlementariërs
 Duitse parlementariërs mogen hun neveninkomsten houden, leert navraag bij de Bondsdag. In Nederland geldt: als de bijverdiensten meer dan 14 procent van de schadeloosstelling (het salaris) van een kamerlid bedragen, wordt de helft van dit meerbedrag van het loon afgetrokken (tot een maximum van 35 procent).
 Duitse Bondsdagleden verdienen 7960,- euro bruto per maand, in januari 2013 wordt dit 8252,- euro. Nederlandse Kamerleden verdienen 7311,- euro bruto per maand. Hun salaris is sinds 2010 bevroren, aldus een woordvoerder van de Tweede Kamer.

Duitsland wil de afsraken van het VN-convenant niet nakomen omdat dit betekent dat het de regels voor parlementariërs moet aanscherpen. Veel politici, vooral van conservatieve huize, zijn hier tegen omdat het in hun ogen de “uitoefening van hun vrije mandaat aantast”, zoals Der Spiegel hen citeert. Als alles tot op de cent moet worden gespecificeerd, is voor je het weet elk etentje met een belangengroep of een bedrijf verdacht, luidt de redenatie.

Dezelfde argumentatie voerden de tegenstanders van strengere regels aan toen het Constitutioneel Hof zich in 2007 over de bijverdiensten van Bondsdagleden boog. In 2005 stelde de Bondsdag een wettelijke gedragscode op waarin werd bepaald dat nevenactiviteiten en de inkomsten daarvan moeten worden gemeld aan de Bondsdagvoorzitter. Een aantal Bondsdagleden diende daarop een klacht in bij het Constitutioneel Hof. Zij waren actief als advocaten en zelfstandig ondernemers en vonden dat ze zelf wel konden bepalen of er sprake was van belangenverstremgeling. Openbaarmaking van hun bijverdiensten noemden zij toen aantasting van de onafhankelijkheid van hun mandaat. Ook was het in sommige gevallen, zoals bij advocaten, in strijd met de geheimhoudingsplicht van hun beroep.

Drie niveaus van bijverdiensten

De hoogste Duitse rechters bepaalden in 2007 dat de neveninkomsten toch openbaar moeten worden gemaakt. Het besluit haalde het maar net: een deel van

de rechters was het met de klagende parlementariërs eens. Bijverdiensten van parlementariërs worden sindsdien in drie niveaus op de website van de Bondsdag gepubliceerd: tot 3500 euro (Stufe 1), tot 7000 euro (Stufe 2) en meer dan 7000 euro (Stufe 3).

Door de ophef om Steinbrücks neveninkosmten boog de Bondsdag zich eind oktober over een nieuwe bijverdienstenregeling. De regeringsfracties CDU/CSU en FDP zijn het eens geworden over een uitbreiding van het aantal niveaus naar tien. Daarmee wordt duidelijker hoeveel Bondsdagleden bijverdienen. Niveau 10 is voor bijverdiensten van meer dan 250.000 euro. De oppositiepartijen zijn tegen dit nieuwe model. Zij willen dat parlementariërs exact, tot op de cent, aangeven wat ze bijverdienen. De Bondsdag moet nog over de nieuwe regeling stemmen, maar daarin hebben CDU, CSU en FDP de meerderheid.

Overigens verdienen lang niet alle parlementariërs bij, meldt Spiegel Online. Van de in totaal 620 Bondsdagleden houden 427 het bij de vergoeding die de Bondsdag ze betaalt (zie kader).

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/188/bondsdagleden-worstelen-met-neveninkomsten>